

८ परिभ्रमणम्

क्रियाकलापः - १ नूतनभाषायाम् एकं
गीतं गायन्तु !

अस्माकं बहवः भिन्नाः भाषाः वदन्ति । गृहे भवतः मिलैः सह काः भाषाः
वदन्ति? कस्मिन् अपि विषये (ऋतुः, उत्सवः, देशभक्तिः इत्यादि) स्वस्य
वृद्धेभ्यः गीतं शिक्षन्तु । मातापितरौ, भ्रातरं, अन्यं वा वृद्धं वा अत्र गीतं
लिखतु इति वदतु ।
कक्षायाः समक्षं प्रस्तुतं कुर्वन्तु ।

0337CH08

क्रियाकलापः - २

गतिशीलतायाः विषये जानीमः

एकं सुस्वरं लयपूर्णं च गीतं चिनोतु, तच्च गीतम् एनया
क्रीडया सह क्रीडतु ।

- एकं बालकं वदतु कक्षायाः बहिर्गमनाय । यदा सः
बालकः बहिर्गच्छति, तदा क्षुद्रं किमपि वस्तु, यथा
कुपी, शुधाक्षालिका इत्यादिकं वा कक्षायां गोपयतु ।
- यदा सः बालकः कक्षां प्रत्यागच्छति तदा तद् गोप्यं
वस्तु अन्वेष्टुं किमपि एकं गीतं गायन् तस्य साहाय्यं
करोतु ।
- समूहे गायनम् आरभत - यदा बालकः तस्य वस्तुनः
समीपे भवति तदा उच्चैः गायनं प्रारभत ! यदा च
बालकः वस्तुनो दूरं भवति तदा मृदुस्वरेण गायतु ।

क्रियाकलापः - ३ आगच्छन्तु, वयम् एकम् ओडिया गीतं जानीमः

चतुष्पादछन्दसि निबद्धम् एतद् ओडियाभाषायाः लोकगीतं शृण्वन्तु । प्रत्येकम् आवर्तनस्य आदौ करतालिः भ्रामणं वा कुर्वन्तु ।

गीतम्

बलद गाड़ि रे मुँ
हली हली जाउ चि ।
मो सुन्दर गाँ कु जाउचि - २

ए पटे नदी बहे से पटे पर्वत - २
पखिर मधुर गीत फुल र हस - २
आम्ब गाछ तले पिलामाने खेलु छन्ति - २
थिनाक्कु थिनाक्कु थईया
ताधिना ताधिना ता - २

हली हली जाउचि,
केते आनन्द - २
मो सुन्दर गाँ कु जउचि - २

बलद गाड़ि रे मुँ
हली हली जाउचि ।
मो सुन्दर गाँ कु जउचि - २

अर्थ

वृषशकटः मम सुन्दरं ग्रामं प्रति शनैः शनैः अग्रे गच्छन् अस्ति । अस्यां सम्पूर्णा मनोरञ्जिकायां यात्रायाम्, अहम् एकस्मिन् पार्श्वे पर्वतान् पश्यामः, अपरस्मिन् च पार्श्वे बहन्तीं नदीं पश्यामः । पक्षिणः सस्वरं गीतं गीयन्ति, पुष्पाणि च सुखेन प्रस्फुरन्ति । इतोऽपि आम्रकानने सानन्दं क्रीडतः ग्राम्यबालान् पश्यामि ।

क्रियाकलापः - ४ अक्षरसहितं तालं रक्षन्तु

एकः – द्वौ – त्रयः – चत्वारः

शृण्वन्तु, स्थिरतालैश्च सह गायनाय प्रयत्नं कुर्वन्तु।

लयस्य उच्चारणे अक्षराणि उपयुज्यन्ते। दृष्टान्तो यथा -
कोन्नाकोल् इत्येका शैली यत्र वयं स्वस्वरस्य उपयोगेन लयं
कल्पयामः। तत्र अधोलिखितानाम् अक्षराणाम् उपयोगो
भवति -

था	धि	धुम्	नुम्
नुम्	धुम्	धि	था
था	धि	धुम्	नुम्
धुम्	धि	था	
था	था	धि	धि
नुम्	नुम्	धुम्	धुम्

विद्यालये करतालिभिः ढण्डैः अन्यैर्वा गीतवाद्यैः सह इमं
तालम् अभ्यसतुं प्रयत्नं कुर्वन्तु।

वयं हिन्दुस्तानी-शैल्याम्
एतादृशमेव लयं पश्यामः -

धा	धा	ते	टे
धा	धा	तुन्	ना
ता	ता	टे	टे
धा	धा	धुन्	ना

क्रियाकलापः - ५ कश्मीरीभाषायां गीतं शृण्वन्तु शिक्षन्तु च
बुम्ब्रो बुम्ब्रो

अस्य गीतस्य लयम् अनुसृत्य शरीरस्य ताडनं
योजयन्तु!!

गीतम्

बुम्ब्रो बुम्ब्रो .
बुम्ब्रो बुम्ब्रो, शाम रङ्ग बुम्ब्रो,
कियाजी चुख युथ नालनो,
हो हो हो,
बम्ब्रो बम्ब्रो ।

हाल भाव पनुनूई हा शाम सोंधारों,
ईस करोय जान कुरबान,
हो हो हो,
बुम्ब्रो बुम्ब्रो ।

बुम्ब्रुस् येबेरज़ाल बाये सांखावन्,
नरुन् प्रेन् अर्मानो,
हो हो हो हो,
बुम्ब्रो बुम्ब्रो ।

गीतस्य विषयः

एतत् काश्मीरस्य गीतम् अस्ति । एतत् गीतं कृष्णवर्णीयस्य भृङ्गस्य
विषये अस्ति यः उत्सवे सम्मिलितो भवति !

क्रियाकलाप: - ६

कोङ्कनीभाषायाः इदं गीतं शृण्वन्तु, गायन्तु च ।

उन्द्रा मोजेया मामा

गीतम्

उन्द्रा मोजेया मामा,

अनि हाव संगता तुका - २

अनि मजोरिचा पिला लागी फेलुमा,

दी ना क - २

उन्दीर मामा ऐलो,

अनि पाचे पोना लिप्लो - २

अनि मजोरिचा पिलान तक एक घासा
खैलो - २

या या माया या - २

गीतस्य विषयः

एतद् एकं पारम्परिकं ग्राम्यं लोकगीतम् अस्ति । इदं गीतं कोङ्कनीभाषायां लिखितम् अस्ति । अस्मिन् गीते मूषकं प्रति एका सतर्कवार्ता प्रदत्ता यत्, मूषक, भवान् माजरिण सह मा क्रीडतु, कदापि तेन सह न तिष्ठतु ।

क्रियाकलापः - ७ तमिलभाषायां शृणुत, गायितुं शिक्षन्तु च
चिन्ना चिन्ना चिट्टू

गीतम्

चिन्ना चिन्ना चिट्टू,
सिंगारा चिट्टू,
पट्टू पोला मेनि
वट्टमाना कङ्गल,
अम्बू पोला तावी,
आगायत्तिल परक्कुम्
कोम्बू मेल्ला नरक्कुम्,
कादिल एल्लाम् इरक्कुम्,
कूरै मेला वन्तु निन्ट्रे सीती अडिक्कुम्।

गीतस्य विषये

इदं गीतम् एकस्य सुन्दरस्य शिशुपक्षिणः विषये अस्ति, यो हि गगने
दूरं दूरं च भ्रमति।

सः पक्षी क्षेत्रात् धान्यं भोक्तुम् इच्छति, किञ्च छदि उपविश्य मुखाद्
ध्वनिं निष्काशियुतं प्रयत्नं कुर्वन्ति!

